

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Syntagmata Theologica Sive Principalis Theologiæ Tractatus

Lourenço, Agostinho

Leodii, 1694

Sectio VII. Utrùm, & quomodò distinguantur inter se Processiones Divinæ ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80131](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80131)

concipi sine actuali existentia, ut diximus; ac proinde neque ut futurum. Unde ad argumentum melius.

122. Respondeo secundò negando antecedens: neque enim Pater pro aliquo priori cognoscit Filium ut futurum, ut diximus in *Log. tract. 4. d. 3. à n. 171.* tum ob rationes factas: tum etiam quia prioritas illa est originis, & à quo, quæ non excludit simultaneam existentiam, sed tantum dicit ordinem procedendi: non autem est prioritas durationis, & in quo, quæ denotat, unum esse sine alio in aliquo priori, quod requiritur ad futuritionem. Ad illud D. Athan. dicimus, idèd appellare Patrem cupitorem Filii, quia illum amat amore concomitante, & in eo ut existente sibi complacet.

123. Argues 7. Filius procedit formaliter ex cognitione quidditativa amoris paterni; sed talis cognitio supponit ipsum amorem existentem; siquidem existentia est de quidditate talis amoris, ut patet ex dictis; ergo cum Filius supponat cognitionem, etiam supponit ipsum amorem; consequenterque ipse amor, sive volitio est prior Filio; ejusque generatione. Respondeo primò hanc argumenti difficultatem & nobis, & Adversariis esse communem, nam etiam contra illos sic potest argui: Filius procedit formaliter ex cognitione quidditativa, & comprehensiva Spiritus Sancti; sed cognitio quidditativa Spiritus Sancti supponit Spiritum Sanctum existentem; siquidem existentia est de illius quidditate; ergo Filius supponit Spiritum Sanctum: hoc autem est aperte falsum; ergo sicut hic non valet consequentia, ita neque valebit in argumento.

124. Respondeo secundò concessa majori, distinguendo minorem: talis cognitio supponit amorem existentem in ratione objecti; concedo minorem: in ratione principii; nego minorem: suppositio autem in ratione objecti, cum sit purè intentionalis, non tollit prioritatem principii simpliciter, quæ spectatur penes ordinem procedendi; alioqui etiam ipsa generatio esset prior se ipsa; siquidem etiam procedit ex cognitione sui ipsius. Et ratio adhuc est, quia cum prioritas illa, de qua agimus, non sit durationis, sed ordinis, & originis, Pater cognoscendo voluntatem suam, illam pro eo priori cognoscit ut subsequentem generationem, non verò ut antecedentem: sicut pro eo priori cognoscit Spiritum Sanctum, non ut antecedentem, hoc est, habentem rationem principii, sed ut subsequentem ad generationem Filii. Addo neque in ratione objecti volitionem esse priorem generatione; quia etiam in ratione objecti cognitionis paternæ sunt simul, & ex utriusque cognitione procedit Filius.

SECTIO VII.

Utrum, & quomodo distinguantur inter se Processiones Divinæ?

125. **D**IFFICULTAS I. Utrum processiones Divinæ distinguantur essentialiter? Dico I. Processiones, sive Origines Divinæ, tam activæ, quam passivæ inter se comparatæ, distinguuntur essentialiter, & quasi specificè. Ita P. Soar, lib. 1. cap. 9. n. 3. P. Arriaga d. 46. sect. 3. num. 20. P. Amicus d. 18. sect. 3. & alii. Probatur, quia processiones Divinæ tam acti-

væ, quam passivæ inter se comparatæ, habent suum speciale modum respiciendi principium, & terminum essentialiter, & quasi specificè diversum; siquidem processio Verbi respicit Intellectionem ut principium, & Filiationem ut terminum formalem productionis; & processio Spiritus Sancti respicit volitionem ut principium, & Spirationem passivam ut terminum: processio Verbi est generatio, & non ita processio Spiritus Sancti; sed actiones, & passionis, quibus processiones Divinæ correspondent, distinguuntur inter se essentialiter ex diverso modo respiciendi sua principia, & terminos essentialiter, & specificè diversos; ergo etiam sic distinguuntur processiones Divinæ.

Dico 2. Processiones Divinæ activæ distinguuntur etiam essentialiter à passivis. Ita Doctores cit. Probatur, quia processiones, sive Origines activæ habent se per modum actionis, & passivæ per modum passionis; sed actio, & passio in creatis distinguuntur essentialiter, imò differunt genere; ergo etiam in divinis generatio, & spiratio activæ distinguuntur à passivis essentialiter, & quasi specificè. Dixi quasi specificè, quia in prædicatis divinis, cum sint essentialiter singularissima, nulla datur differentia specifica, ex qua & aliqua ratione generica fiat compositio metaphysica.

Difficultas 2. Utrum processiones divinæ distinguantur inter se realiter? Dico 1. Processio activa, nempe generatio in Patre distinguitur realiter à passiva sibi correspondente in Filio; & etiam Spiratio activa in Patre, & Filio ab Spiratione passiva in Spiritu Sancto. Ita Magist. in 1. dist. 26. D. Thom. 1. p. q. 41. art. 1. ad 2. D. Bonav. dist. 26. q. 3. Durand. q. 2. & dist. 13. q. 2. & ibid. Agil. Gabr. Capreol. Scot. dist. 28. q. 2. & Argentin. Ferrar. Cuier. Torres, quos citat, & sequitur P. Soar, lib. 1. cap. 1. n. 5. P. Vasq. 1. p. d. 148. cap. 2. P. Ruiz T. Amicus d. 18. num. 28. P. Arriaga d. 46. sect. 1. & alii. Probatur primò, quia Origo, sive processio activa est perfectio intrinseca propria Personæ producentis, & processio passiva Personæ productæ; perfectio autem intrinseca debet esse intrinsece in re, cujus est perfectio; alioqui solum erit extrinsece, & extrinsece denominabitur, sicut actio extrinsece denominat agens, quod in processionibus divinis non est dicendum; sed Persona producat, & producta realiter distinguuntur; ergo etiam sic distinguuntur earum productiones activa, & passiva, quæ in illis sunt intrinsece.

Probatur secundò, quia processio activa, & passiva, aut sunt relationes producentis, & producti, prout supra diximus, aut illas formaliter, aut saltem connotativè includunt; sed relationes producentis, & producti distinguuntur realiter; ergo etiam sic distinguuntur processiones activæ, & passivæ. Confirmatur primò, quia quilibet origo est idem adæquatè cum relatione, cujus est fundamentum, nempe origo activa cum Paternitate, & passiva, sive nativitas cum Filiatione; sed Paternitas, & Filiatio distinguuntur realiter; ergo etiam generatio, & nativitas. Secundò, quia hujusmodi Origines, saltem fundamentaliter sunt realiter oppositæ; sed oppositio realis debet dari inter res realiter distinctas; ergo &c.

Argues 1. In creatis actio, & passio non distinguuntur realiter; ergo neque sic distinguuntur in divinis origo activa, & passiva. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est primò, quia actio in creatis, cum semper sit dependentia, dependentia autem ponatur ex parte rei dependentis

pendentis, qualis est effectus, semper ex parte illius ponitur, & cum illo identificatur, cum quo etiam identificatur passio, sicque sunt eadem entitas à parte rei cum diversâ formalitate; neque enim multiplicandæ sunt entitates absque necessitate: at verò in Divinis, cum nulla detur dependentia, neque terminus dependens, origo activa ponitur ex parte Personæ producentis, & passiva ex parte Personæ productæ; cum autem Personæ realiter distinguuntur, sic etiam distinguuntur earum origines. Secundò, quia actio in creatis, cum solum extrinsecè perficiat, & denominet agens, potest esse intrinsecè in effectu, ibique solum virtualiter distingui à passione, & extrinsecè agens denominare: at verò in Divinis Persona produciens perficitur intrinsecè per originem activam, sicut producta per passivam; origines debent esse in illis intrinsecè; cum autem ipsæ Personæ realiter distinguantur, etiam sic distinguuntur earum perfectiones intrinsecè, sive origines.

330. Instabis: Idem est formalissimè, causam producere effectum, atque effectum produci à causa: & idem est, me videre albedinem, atque albedinem videri à me; ergo etiam idem est formaliter, Patrem producere Filium, atque Filium produci à Patre; consequenterque origo activa, & passiva in divinis non distinguuntur realiter. Respondeo negando antecedens quoad utramque partem; nam causam producere effectum est denominatio extrinseca proveniens ab actione causam extrinsecè denominante; produci verò à causa est denominatio intrinseca proveniens ab ipsa actione intrinsecè identificata cum effectu, illumque reddente intrinsecè dependentem: Similiter videre albedinem est denominatio intrinseca proveniens à visione intrinsecè potentie; & albedinem videri est denominatio extrinseca proveniens ab ipsa visione extrinsecè terminata ad ipsam albedinem; sicque sunt denominationes saltem virtualiter, & quoad nos distinctæ: at verò in divinis, cum origo activa sit intrinsecè in persona producente, & passiva in persona producta, ipsæ autem personæ realiter distinguantur, sic etiam distinguuntur earum Origines.

331. Urgebis: Eadem actio in creatis denominat extrinsecè causam producentem, & intrinsecè effectum productum; ergo etiam in divinis eadem origo passiva denominabit intrinsecè Personam productam, & extrinsecè producentem. Respondeo concedendo totum; licet enim nullum sit inconveniens, quod origo passiva ita denominet Personam producentem extrinsecè, ut tenet P. Arriaga cit. n. 8. ex hoc tamen non probatur, non dari aliam originem activam in persona producente, quæ illam denominet intrinsecè producentem, & sit realiter distincta ab ipsa origine passiva.

332. Replicabis: In causa creata producente præter illam actionem, per quam denominatur extrinsecè produciens, non datur alia, per quam sic denominetur intrinsecè; ergo idem in divinis. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia causa in creatis, imò & in divinis, non perficitur quæ talis intrinsecè producendo effectum, sed tantum extrinsecè, ut patet in ipso Deo producente ad extra: at verò Persona produciens in divinis intrinsecè perficitur producendo; sicque debet habere intrinsecè illam actualem productionem, per quam intrinsecè perficitur; licet illam non habeat intrinsecè causa creata, imò neque divina, sed solum extrinsecè.

333. Argues 2. Eadem indivisibilis unio, licet cum uno tantum extremo identificetur, utrumque ta-

men denominat intrinsecè unitum; ergo etiam eadem productio in divinis denominabit intrinsecè, & personam producentem, & productam, licet cum unâ tantum identificetur. Respondeo primò cum aliquibus negando antecedens; admittunt enim ob rationem factam duplicem unionem partialem in composito physico, ex quo potius confirmatur, quam infirmatur præsens doctrina, ut consideranti patebit.

Resp. secundò, dato antecedente, negando 134. consequentiam; diversa ratio est, quia unio, cum sit physice, & realiter vinculum duorum, & hoc habeat essentialiter, intelligi nequit, quin utrumque extremum realiter, & physice intrinsecè uniat, licet cum uno tantum identificetur: at verò productio, sicut & cognitio, cum sint tantum uniones metaphoricæ, & per analogiam, non ita intrinsecè afficiunt utrumque extremum; alioqui cognitio denominaret objectum intrinsecè cognitum: cum igitur in divinis tam Persona produciens, quam producta afficiantur intrinsecè, necessaria est origo activa, quæ Persona produciens talis denominetur intrinsecè; & origo passiva, quæ Persona producta talis etiam denominetur intrinsecè, quæ non possunt non esse realiter distinctæ, cum sic realiter distinguantur ipsæ Personæ, cum quibus sunt intrinsecè idem.

Instabis: Natura Divina identificatur cum Paternitate, & Filiatione; & tamen licet Paternitas, & Filiatio distinguantur realiter, non ita realiter distinguitur Natura in Patre, & in Filio; ergo idem dicendum de origine activa, & passiva. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia Natura Divina ita identificatur cum Paternitate (idemque de aliis relationibus,) ut non sit illius tantum propria, & cum illâ tantum identificetur; alioqui aliis Personis non communicaretur; ideoque mirum non est, si earum distinctionem non sequatur: at verò generatio activa ita adæquatè, & convertibiliter identificatur cum Paternitate, & passiva cum Filiatione, ut sint illarum propriæ, & speciales, sicque debent eodem modo distingui ab omni eo, à quo ipsa Paternitas, & Filiatio distinguuntur.

Dico 2. Processiones, sive Origines passivæ distinguuntur inter se realiter. Ita P. Soar. lib. 1. cap. 9. n. 3. P. Vasq. 1. p. d. 148. P. Arriaga d. 46. num. 10. & alii. Probatur primò, quia generatio passiva est relatio Filii in fieri, seu viâ passivâ; & Spiratio passiva est relatio Spiritus Sancti in fieri seu viâ etiam passivâ; sed hæ relationes realiter distinguuntur, ut est de fide; ergo &c. Secundò, quia termini, cum quibus tales origines identificantur adæquatè, sunt Filius, & Spiritus Sanctus; sed hi realiter distinguuntur; ergo etiam sic distinguuntur ipsæ origines.

Objicies 1. In divinis non datur distinctio realis, nisi ubi datur oppositio relativa; sed hæc non datur inter origines passivas, solum enim datur inter activas & passivas; ergo inter solas passivas non datur distinctio realis. Respondeo distinguendo majorem: nisi ubi datur oppositio relativa, aut immediata, aut mediata; concedo majorem: solum immediata; nego majorem: licet autem inter origines passivas non detur oppositio relativa immediata, & formalis, sicut datur inter activas, & passivas, datur tamen mediata, & consecutiva, quatenus scilicet generatio passiva conjungitur cum Spiracione activâ, quæ formaliter opponitur Spiracioni passivæ, & ratione cujus ipsa generatio passiva, saltem mediata opponitur

Fff

Spi.

Tom. I.

Spirationi etiam passivæ, quod sufficit ad distinctionem realem.

138. Instabis: Natura Divina conjungitur in Patre cum Paternitate, quæ immediatè, & formaliter opponitur Filiationi, & ab illa realiter distinguitur; & tamen Natura Divina, neque mediatè opponitur Filiationi, neque ab illa realiter distinguitur; ergo &c. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia Natura Divina conjungitur cum Filiatione ut quid absolutum, & commune omnibus Personis: at verò generatio passiva conjungitur cum Spiratione activâ ut quid relativum, & proprium Personæ spirantis, ideoque saltem mediatè opponitur, & potest distingui realiter ab Spiratione passivâ, licet ab illa non ita distinguatur, neque ei opponatur Natura Divina.

139. Obijcies 2. Licet Origines passivæ sub conceptu relationis opponantur formaliter, sicque distinguantur realiter, non ita opponuntur sub conceptu originis; ergo sub conceptu originis non distinguuntur realiter. Respondeo distinguendo antecedens: non ita opponuntur sub conceptu originis formaliter; concedo antecedens: fundamenter; nego antecedens: opponuntur enim fundamentaliter, quatenus scilicet sunt fundamenta relationum, quæ formaliter opponuntur, quod sufficit ad distinctionem realem; ut patet in fundamentis relationum creaturarum, quæ sic fundamentaliter opponuntur, & realiter distinguuntur.

140. Obijcies 3. Intellectus, & voluntas non distinguuntur realiter in Deo; & tamen sunt principia istarum processionum; ergo neque sic realiter distinguuntur ipsæ processionem. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia Intellectus, & Voluntas in Deo sunt perfectiones absolutæ, inter quas nulla datur oppositio, sicque neque distinctio: at verò processionem, cum sint relativæ, sunt etiam oppositæ inter se; consequenterque realiter distinctæ.

141. Instabis: Implicat quod à principiis virtualiter tantum distinctis procedant termini inter se realiter distincti; sed principia, nempe Intellectus, & voluntas solum virtualiter distinguuntur; ergo solum sic distinguuntur eorum termini, sive processionem. Respondeo negando majorem: nam ab eadem indivisibili Omnipotentia procedunt termini, nempe creaturæ realiter distinctæ; & ab uno, & eodem intellectu creato procedunt conceptus realiter distincti.

142. Dico 3. Processiones, seu Origines activæ non distinguuntur inter se realiter. Ita P. Soar, lib. 6. cap. 1. n. 6. cum aliis, quos citat num. 5. Probatur, quia in divinis solum datur distinctio realis, ubi reperitur oppositio realis, aut formalis, & immediata; aut mediata, & consecutiva, prout supra diximus; sed harum nulla datur inter generationem activam, & spirationem activam; siquidem idem Pater generat Filium, & cum Filio spirat Spiritum Sanctum; ergo &c. Confirmatur, quia id, quod est communicabile pluribus Personis, neutri opponitur; sed processio, sive spiratio activa est communicabilis Patri, & Filio; ergo sicut non opponitur generationi passivæ in Filio, neque sic opponetur generationi activæ in Patre; consequenterque ab illa non distinguuntur realiter.

143. Oppones 1. Spiratio activa conjungitur, & est idem cum generatione passivâ, quæ opponitur, & distinguitur realiter à generatione activâ, ut supra

diximus; ergo saltem mediatè opponitur, & distinguitur ab ipsa generatione activâ; sic enim supra diximus generationem passivam opponi saltem mediatè, & distingui realiter ab spiratione passivâ, quia conjungitur cum spiratione activâ, quæ ei opponitur, & à qua realiter distinguitur. Respondeo negando consequentiam; diversa ratio est, quia Spiratio activa identificatur, & conjungitur cum generatione passivâ, non ut aliquid proprium alicujus Personæ, ut supra diximus conjungi generationem passivam cum ipsa spiratione activâ, ideoque opponi saltem mediatè spirationi passivæ, ab illaque realiter distingui; sed conjungi cum generatione passivâ ut aliquid communicabile duabus Personis, ut etiam supra diximus de Natura Divina communicabili omnibus Personis, quæ cum ex eo nulli opponatur, & à nulla realiter distinguatur, licet omnibus conjungatur, & identificetur, idem etiam dicendum est de spiratione, & generatione activâ.

Oppones 2. Generatio activa dicit solum Paternitatem; & Spiratio activa dicit Paternitatem, & Filiationem; sed Filiatio distinguitur realiter à Paternitate; ergo etiam sic distinguuntur spiratio activa distinctione includentis ab inclusio, eo modo, quo compositum physicum distinguitur à qualibet parte sigillatim sumpta. Hoc argumentum tangit questionem infra decidendam; interim tamen. Respondeo Spirationem activam, aut esse quandam formalitatem perfectè distinctam à Paternitate, & Filiatione, utrique tamen communis, ut Essentia Personis: aut esse ipsam Paternitatem, & Filiationem, non materialiter sumptas, sic enim sunt realiter distinctæ, sed formaliter sub quadam expressione Spiratoris, quo pacto sunt unum: aut aliquid includens formaliter ipsam Paternitatem, & Filiationem: Si primum, & secundum, non distinguuntur realiter à generatione activâ; ut patet ex dictis. Si tertium, sumpta adæquatè distinguuntur quidem realiter à generatione activa distinctione includentis ab inclusio, sed non loquimur in hoc sensu, ut constabit ex infra dicendis.

Quæres tamen hic: Utrum processionem Divinæ convenient inter se univocè? Negative. Probatur, quia inter prædicata divinæ, sive sint absoluta, sive relativa, nulla datur ratio universalitatis; siquidem sunt essentialiter singularia; singularitas autem repugnat universalitati; ergo &c. Vide de hac re quæ diximus in Log. tract. 2. d. 2. a num. 38.

SECTIO VIII.

Utrum, & quomodo Processiones distinguantur à Relationibus Divinis; & de illis, ac de Deo affirmantur?

DIFFICULTAS I. Quomodo processionem distinguantur à Relationibus Divinis? Dico 1. Processiones Divinæ, tam activæ, quam passivæ distinguuntur à Relationibus virtualiter imperfectè secundum majorem, vel minorem expressionem conceptuum. Probatur, quia tunc datur hujusmodi distinctio, quando conceptus exprimens unam formalitatem